

JORNADA 2007

Aplicacions
educatives de
la Web 2.0:
edublogs

Blocs i wikis per desenvolupar una matèria

participativament. *Josep Vicent Pruñonosa Reverter*

IES Manuel sales i Ferré (Ulldecona)

JORNADA ESPIRAL 2007

Josep Vicent Pruñonosa Reverter

IES Manuel sales i ferré (Ulldecona)

Abstract: Mitjançant dues eines que es poden aconseguir de manera gratuïta i que disposen d'una gran facilitat d'ús, com són el bloc i la wiki, s'ha estructurat un curs de tecnologia de 4t de la ESO que ha comptat amb un elevat nivell de participació i que ha permès desenvolupar un aprenentatge de tipus constructivista on s'han primat tasques col·lectives com ara cerques per Internet per a decidir si una determinada teoria és certa o falsa.

• Plantejament:

És àmpliament conegut que els adolescents utilitzen Internet, de manera cada vegada més freqüent, per relacionar-se i formar grups d'iguals, efimers i poc substantius si es vol, però indicatius de l'atractiu que aquest tipus d'expressió comunicativa els significa. Tampoc resulta gens sorprenent afegir que aquestes persones es troben en una etapa, on la necessitat d'adquirir un capital simbòlic d'identificació les fa preses fàcils d'un consumisme mediàtic que pot anorrear el seu, per altra part, molt elevat potencial crític i creatiu.

Tenint en compte això, resulta clar que el sistema educatiu formal no pot pretendre abastar completament un fenomen que per força se li escapa de les mans, però no ha de quedar-se al marge si no vol contribuir a engrandir la perillosa escletxa entre els interessos de dues generacions, el que aniria en contra d'un dels eixos bàsics de la cohesió social.

A més, si aquesta no fos una raó de per si inexcusable hi ha una altra de més essencial encara: els estudis més recents assenyalen que, malgrat el seu "prestigi" no aplega al 10 el percentatge de la població del nostre entorn [1] que fa un ús suficientment extens d'Internet com per extraure'n totes les seves potencialitats. I no hi ha cap dubte de que es tracta d'un sector privilegiat dins del nostre país. La funció socialitzadora de l'educació obligatòria es posaria en qüestió si el progressiu increment de les xifres d'usuaris de la xarxa no s'anés equilibrant dins de tot el cos social.

A més, les possibilitats pedagògiques interdisciplinàries són excepcionals i ho pot reflectir una metàfora relativa al tema que tractem: l'*hypertext*, codi bàsic emprat per a la comunicació per la xarxa, amb el seu variat conjunt de vincles a formats i contextos diferents pot representar molt bé la necessària construcció d'un

Blocs i wikis per desenvolupar una matèria

participativament. Josep Vicent Pruñonosa Reverter
IES Manuel sales i Ferré (Ulldecona)

JORNADA ESPIRAL 2007

discurs propi que es configura mitjançant una xarxa dinàmica de relacions amb el medi ambient tant social com natural.

Malgrat això seria una ingenuïtat pensar que dotant als centres d'ordinadors, programes, connexions ràpides i cursos de formació tècnica per als professors, el bon saber pedagògic d'aquests farà, per si sol, el miracle d'encaminar adequadament la comunitat educativa en un tema que presenta un bon conjunt de paranyos possibles.

En aquest sentit són prou conegudes les tendències conductistes, individualistes i reforçadores dels enfocaments tradicionals que, sota la brillantor de les noves tecnologies poden perviure corregides i augmentades.

Per tant si pensem que l'aprenentatge no consisteix únicament a l'adquisició de coneixements sinó què ha de ser un vertader procés de canvi que afecti a la manera com la persona es contempla i contempla el món que l'envolta [2] ens trobem en la necessitat d'explorar, entre tots, formes d'utilització de les noves tecnologies que siguin coherents amb aquest plantejament i amb les responsabilitats socials abans esmentades.

L'experiència que es descriurà en aquesta breu comunicació pretén aportar un gra de sorra en un camí que, des del nostre parer, necessita d'iniciatives innovadores que siguin transmiseses, debatudes i perfeccionades progressivament entre tots els membres de la comunitat educativa.

- **Descripció del procediment:**

Per la seva facilitat d'ús i per la seva gran versatilitat les eines emprades han estat la coneguda com a *Bloc* o quadern de bitàcola, aquí rebatejada como Agenda compartida de pràctiques (<http://practiques4teso.blogspot.com>) i la *Wiki* o edició web col·lectiva que es farà servir como Apunts col·laboratius de teoria (<http://entretots.wiki.mailxmail.com>)

Ambdues webs han estat organitzades per trimestres i dins d'aquests per setmanes corresponent cadascuna a una classe de teoria i una de pràctica (ver figura). En el cas de la primera s'estimula la participació "constructivista" mitjançant la redacció pels propis alumnes dels conceptes bàsics explicats a classe amb les seves paraules. Posteriorment el professor revisa tot l'escrit i selecciona la resposta que considera més adient (procurant que cada vegada sigui d'alumnes diferents) posant-la en negreta i complementant-la amb les seves modificacions amb lletra cursiva. L'examen consistirà, precisament en comparar la pròpia resposta en aquesta i senyalar els aspectes diferents ampliant-los mitjançant exemples o arguments.

Quant a les pràctiques, el *bloc* queda obert al moment de fer les pràctiques de manera que els alumnes llegeixen les instruccions, utilitzen els enllaços per descarregar-se el material que necessiten

Blocs i wikis per desenvolupar una matèria

participativament. *Josep Vicent Pruñonosa Reverter*
IES Manuel sales i Ferré (Ulldecona)

JORNADA ESPIRAL 2007

i elaboren la seva resposta mitjançant el corresponent "comment". D'aquesta manera tots aprenen de tots i les correccions que es fan són visualitzades pel grup sencer. A més el disseny de les preguntes fa que una resposta de simple còpia i pega quedi fàcilment en evidència o no sigui útil en absolut. Setmana rere setmana els alumnes poden saber com van enllaçant a "Avaluació continua" un arxiu Excel on tenen totes les seves qualificacions i on s'identifiquen mitjançant l'alias que han triat per evitar la pèrdua de confidencialitat.

Finalment, s'han incorporat activitats especials com ara la del Debat en la que, fent servir articles dels mitjans de comunicació com a introducció, es llança la pregunta "Quan més tecnologia millor?" per a generar una discussió creativa entre els alumnes o la de Cerca Col·lectiva on es planteja la qüestió de si el que deia Malthus a l'afirmar que la població creixia més ràpidament que la capacitat per generar aliments pot mantenir-se amb les dades que tenim avui dia.

Aquesta segona mereix una explicació més detallada atès que pot servir com a base per una experiència fàcilment generalitzable a altres matèries.

El procediment va ser el següent: després d'un debat a classe sobre la qüestió proposada on el professor fa de "notari" dels alumnes apuntant a la pissarra els arguments que ells expressen en un sentit u altre, es passa a l'aula d'informàtica i per mig d'un mapa conceptual es creen els grups de treball que receraran per Internet per trobar informació sobre cadascun dels apartats que s'han considerat necessaris per poder dirimir la qüestió.

Aquesta informació es va col·locant al corresponent apartat de la *wiki* on després es contrastarà la seva fiabilitat, per a, finalment, acoblar tot el conjunt a l'aula de classe i arribar a la conclusió pertinent. El afegir un tema de cerca lligat a les opinions actuals envers el que expressava Malthus fa uns dos-cents anys serveix també per a que en la valoració final pugui fer-se referència a la necessitat de discutir amb arguments i de filtrar la informació que ens ofereix la xarxa atès que tot el que apareix a aquesta no sempre està ben fonamentat.

A més amb la valoració final s'incorpora també un element per millorar les futures cerques tenint en compte la comparació entre la recerca lliure i la guiada pel professor mitjançant suggeriment de paraules clau.

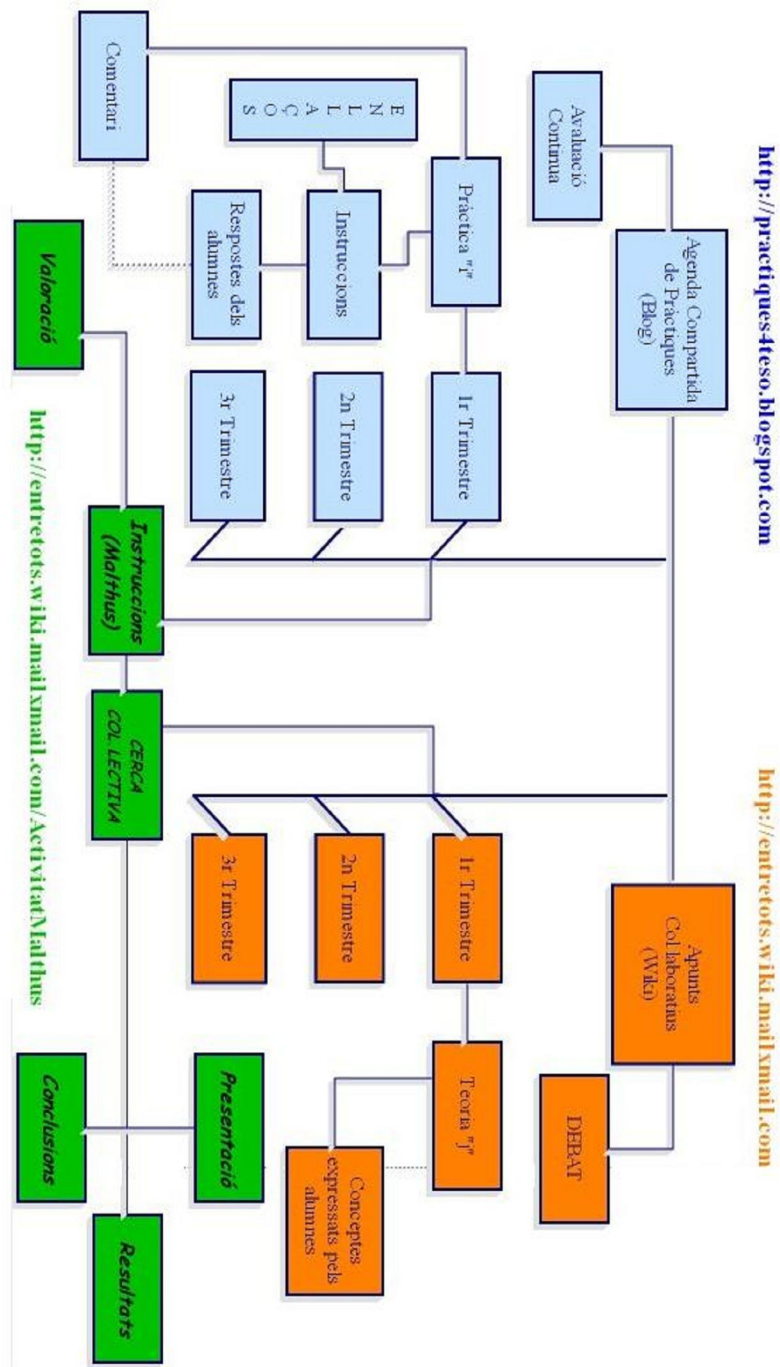
Pot consultar-se el resultat d'aquest procés (en castellà per l'interès mostrat per la UNED i amb el consentiment dels alumnes) a l'adreça:

<http://entretots.wiki.mailxmail.com/ActivitatMalthus>

Blocs i wikis per desenvolupar una matèria participativament.

Josep Vicent Pruñonosa Reverter
IES Manuel sales i Ferré (Ulldecona)

JORNADA ESPIRAL 2007

Blocs i wikis per desenvolupar una matèria

participativament. Josep Vicent Pruñonosa Reverter
IES Manuel sales i Ferré (Ulldecona)

JORNADA ESPIRAL 2007

+

● Conclusions i Suggestiments:

En primer lloc s'ha de dir que els alumnes han reaccionat molt positivament a aquesta experiència. Si es consulten les pàgines web a les que s'ha fet referència es podrà comprovar l'elevada participació en tot el procés.

Per tant es considera que l'objectiu d'incrementar la seva motivació per apropament a una eina que ells tenen molt valorada ha estat aconseguit.

D'altra banda l'objectiu de la socialització dels coneixements sembla haver rebut un important impuls i, en aquest sentit, resulta significatiu el comentari expressat per un alumne durant la gravació feta per al canal 33 (veure un resum al enllaç "Emissió al [Bit@Bit](http://phobos.xtec.cat/ies-manuel-sales/moodle/)" de <http://phobos.xtec.cat/ies-manuel-sales/moodle/>) al dir que el procediment els havia servit "per ser més companys".

També es considera molt estimulants el treball col·lectiu portat a terme especialment amb la activitat de cerca per Internet sobre si tenia o no raó Malthus. Les conseqüències d'aquesta activitat han estat engrescadores atès que no es considera fàcil que els alumnes puguin debatre amb tant interès i persistència sobre un tema polèmic de contingut social que afecta a la pròpia concepció envers el món que ens envolta tal i com es deia al plantejament en relació a l'aprenentatge significatiu.

D'altra banda, atesa la facilitat, gratuïtat i popularitat de les eines que s'han fet servir es considera que sense arribar a plantejaments més globals com, per exemple, emprar una plataforma *moodle* [3] o més específics com desenvolupar una *Webquest* [4], podria ser interessant divulgar aquesta forma de treballar com un element a tenir en compte per desenvolupar continguts en una línia que podrien anomenar de les tres c: creativa, crítica i col·lectiva.

● Referències:

[1] CALLEJO J.(2004) *Audiencias y nuevos medios* UNED, Madrid

[2] APARICI, R. *Teorías del aprendizaje para el diseño de material pedagógico*

<http://www.uned.es/ntedu/espanol/master/primero/modulos/teorias-del-aprendizaje-y-comunicacion-educativa/teoriapren.htm>.

[3] SARDA, J.M. *TenoCat, Espai de Tecnologia, Informàtica i Educació*
<http://phobos.xtec.net/jsarda/moodle/>

[4] BARBA, C. *Presentació de diapositives sobre els Webquest*.
http://www.aeic.es/escola/dia0407/webquest_archivos/frame.htm